

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Liechtenstein
Nemčija
Slovenija
Švica

Mont Blanc – Monte Bianco

Draga bralka, dragi bralec,

masiv Mont Blanca je simbol Evrope in Alp. Regija okoli strehe Evrope leži na meji med Italijo, Francijo in Švico in je zgodovinsko, kulturno in jezikovno povezana.

V sredini sedemdesetih let, ko so zvrtili predora pod Velikim Sankt Bernhardom in Mont Blancom, so okoliške regije mislile, da jim bo to omogočilo odpiranje v svet. Izvoljeni predstavniki in tudi prebivalci so pozdravili oba projekta kot mano z nebes za regionalno gospodarstvo. Pri tem seveda niso upoštevali eks-

Uvodnik

plozije cestnega tranzitnega transporta in škodljivih vplivov na človeka in okolje, ki ga spremljajo. Predor pod Mont Blancom je bil po dramatični nesreči leta 1999, ki je bila posledica lahkomišelnosti upravljalcev, dve leti zaprt, zdaj pa lahko ugotovimo, da to nikakor ni oviralo rasti regionalnega gospodarstva. To je dodatni dokaz, da obseg prometa na regionalnem nivoju ne vpliva na učinkovitost gospodarstva, zlasti v gorskih regijah, ki živijo od turizma. Več kot 150.000 oseb iz vse Evrope je podpisalo peticijo proti vrnitvi tovornjakov na montblanško os. Odgovorni politiki v Italiji in Franciji se delajo gluhe in obljublajo ponovno odprtje predora ob koncu leta 2001.

Ker je Mont Blanc nadnacionalno območje, prihaja tu tudi do sodelovanja znotraj čezmejno delujočih nevladnih organizacij. CIAPM, ki povezuje francoska, italijanska in švicarska združenja, si že več kot desetletje prizadeva, da bi za masiv Mont Blanca razvili potrebne zaščitne vzvode, s katerimi bi lahko zavarovali to, kar se še da zavarovati. Po prvi zamisli, ki jo je leta 1986 sprožila organizacija Mountain Wilderness, naj bi tu oblikovali Mednarodni park za zavarovanje strehe Evrope. To idejo je povzela tudi Čezmejna konferenca za Mont Blanc CTMB, kjer so združene regionalne in lokalne oblasti vseh treh dežel. Filozofija članov je bila zelo porabniška – zato je zamisel razvodenela – in na nevladne organizacije kot CIAPM so gledali tako zelo postrani, da so jih celo oktobra 2000 izključili s srečanj. Trdi turizem ostaja še naprej prioriteta za CTMB, njen simbolni projekt, proti kateremu se borijo naravovarstvena združenja, pa je oblikovanje novega smučišča na Tête de Balme, na meji med Švico in Francijo.

Masiv Mont Blanca si zasluži uvajanje učinkovitih vzvodov za njegovo zaščito v obliki mednarodnega zavarovanega območja. Najmanj, kar lahko storijo, je vpis na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine pri UNESCO.

Z bolj intenzivnim angažmajem vseh treh držav, regionalnih oblasti, nevladnih organizacij in prebivalstva bi lahko iz tega masiva naredili odličen model za uresničevanje Alpske konvencije.

*Michel Revaz,
namestnik direktorja CIPRE*

VSEBINA

● MONT BLANC/ MONTE BIANCO

- 4 Konec predora?
- 6 Omrežja nevladnih organizacij okoli Mont Blanca

ALPSKA KONVENCIJA

- 7 Alpska konvencija: še vedno ni napredka

BELA KNJIGA/ ČRNA LISTA

- 8 Trajnostni regionalni razvoj z biosfernim parkom Grosses Walsertal

Luksuzen hotel ob vznožju kraljevih gradov

● LETNA STROKOVNA KONFERENCA CIPRE

- 9 Evropska unija in Alpe

OMREŽJA V ALPAH

- 10 V Omrežju občin je živahno
Bad Reichenhall, alpsko mesto leta 2001

- 11 Iščemo »občino prihodnosti«!

● POROČILA IZ DEŽEL

- 12 Zamenjava v vodstvu CIPRE-Liechtenstein
Hitra proga v Val Susi
Kam bo odšla olimpijska bakla 2010?

- 13 Helikopterski turizem
Nova ekipa pri CIPRI-Francija

● POLETNA AKADEMIJA

- 14 Poletna akademija »Žarišče Alpe«: prijavite se zdaj!

PUBLIKACIJE

- 15 Zanimiva predstavitev Alpske konvencije
Bilanca kakovosti zraka v Liechtensteinu

Narodni parki v zgodbah in slikah

2. POROČILO O ALPAH

- 16 Kmalu bo izšlo 2. poročilo o Alpah

Konec predora?

8. avgusta leta 1786 sta se Jacques Balmat in Michel Paccard povzpela na vrh Mont Blanca in tako »premagala« najvišji vrh v Evropi. 179 let pozneje so Mont Blanc premagali ponovno, tokrat pri vznožju, z vrtnjem istoimenskega predora, ki naj bi povezoval dolino Aoste z dolino Chamonixa.

Ur. – Montblanški predor se uvršča v prvo generacijo velikih cestnih osi skozi Alpe. Leta 1964 so odprli predor pod Velikim San Bernardom, samo leto pozneje sledi predor pod Mont Blancom. To tradicijo so nadaljevali leta 1967 z otvoritvijo predora San Bernardino in nato z brennersko osjo leta 1972, z Gothardom in Fréjusom leta 1980.

Višinska avtocesta

Kljub dokaj neugodnim značilnostim je montblanški predor hitro postal odločilna os za transport v smeri sever-jug in čedalje bolj tudi za smer zahod-vzhod. Cev z dvema voznima pasovoma, kjer se promet odvija dvosmerno, je dolga 11,6 kilometrov. Dovoza, še zlasti na francoski strani, sta ekstremna za avtocesto. Segrevanje motorjev tovornjakov predstavlja očitno nevarnost za izbruh nesreče v predoru.

Zaradi ozkosti dolin, skozi katere je speljana avtocesta, to so Cluse, Chamonix in Courmayeur, se škodljivi vplivi prometa še bolj intenzivirajo in koncentrirajo: hrup in onesnaževanje zraka, vendar pa tudi učinkovanje na tla avtoceste. Študija, ki jo je leta 1998 izvedla Ökoscience, je pokazala, da proizvede en tovornjak v alpski dolini toliko imisij kot trije tovornjaki v ravnini (prim. CIPRA-Info 57).

Gasilci in strokovnjaki so prepričani, da varnostni ukrepi za ponovno odprtje predora pod Mont Blancom ne zadoščajo

© Gesellschaft für ökologische Forschung e.V., München

Predor pod Mont Blancom: »zgodba o uspehu«...

Od leta 1965 se je skozi montblanški predor kotalilo 45 milijonov vozil. Leta 1984 je skozenj šlo 456.000 tovornjakov, kar predstavlja kar 45 % tranzita med Italijo in Francijo. Leta 1998 se je skozenj zapeljalo 769.000 tovornjakov. Družbi, ki upravljata predor, sta si le meli roke. Na francoski strani je za upravljanje predora pristojna mešana družba ATMB, ki je v 54 % lasti države. Med delničarji so tudi departma Haute-Savoie (16,5 %), mesto in kanton Ženeva (5 %). Ima koncesijo za Belo avtocesto (A 40), ki povezuje Ženevo in Chamonix, in za polovico montblanškega predora. Koncesijo za drugo polovico je italijanska država podelila družbi SITMB (Italijanska družba za predor Mont Blanc). Uradno je ATMB, upraviteljica predora in bele avtoceste, objavila v letu 1998 zunanjo zadolžitev v višini 210 milijard evrov z jamstvom države, ob vsem tem pa je kopicila dobiček. Ta prezdolžitev prav gotovo ni posledica vlaganja sredstev v povečanje varnosti v predoru.

...ki vodi v katastrofo

Sredstva, porabljena za varnostne ukrepe, so bila pred nesrečo 24. marca 1999, ki je terjala 39 življenj in zaradi katere so zaprli predor, zelo skromna. V različnih poročilih, ki jih je po nesreči pripravil Generalni svet za upravljanje mostov in cestišč Republike Francije, so navedene številne hude pomanjkljivosti: pomanjkanje koordinacije med odgovornimi na italijanski in francoski strani, varnostni predpisi iz leta 1985, ki niso bili prilagojeni požarom, povsem nezadostno število požarnih vaj. K tem elementom je treba prišteti še dejstvo, da razdalj med tovornjaki niso več kontrolirali. Grozljivo je videti, da je za podjetje v javni lasti draž dobička v obratnem sorazmerju s skrbjo za varnost uporabnikov.

Ponovna otvoritev: kakšne so prednosti za regije?

Italija in Francija nameravata predor ponovno odpreti za promet ob koncu leta 2001. Po mnenju gasilskih služb in številnih strokovnjakov varnostni ukrepi še vedno ne bodo zadostni. Italijanske in francoske nevladne organizacije kot tudi francoski izvoljeni predstavniki na lokalni ravni so se mobilizirali in uprli vrnitvi tovornjakov na montblanško os. ARSMB je sprožil peticijo in zbral nad 150 000 podpisov. Marca 2001 je »Manifest Mont Blanc – Maurienne – Vallée d'Aspe« zahtevo, da gorske doline ne smejo postati koridorji za tovornjake, podprlo 104 organizacij iz sedmih

evropskih držav. Kljub tej zgledni mobilizaciji združenj politika še vedno obljublja ponovno otvoritev predora za tovornjake nekje konec leta 2001.

Po pričakovanjih naj bi se do leta 2015 promet tovornjakov na tej osi podvojil. Okolje, kakovost zraka in kakovost življenja prebivalcev teh dolin bodo še bolj na udaru. Vplivi zaprtja predora na regionalno gospodarstvo so zanimivi: gospodarski kazalci za departma Haute-Savoie so boljši od nacionalnega povprečja, stopnja brezposelnosti je v tretji tretjini leta 2000 v tem departmaju znašala 6,4 %, v celi Franciji pa kar 10,6 %. In turistični sektor v dolini Chamonixa se ponaša z razveseljivimi rezultati.

Prestavitev na tire

5000 tovornjakov, kolikor se jih pred nesrečo dnevno peljalo skozi predor, se prav gotovo ni razblinilo. Danes med drugim vozijo po fréjuški osi, kjer se je promet tovornjakov povečal z 782.000 vozil v letu 1998 na 1.371.000 v letu 1999. Ta os je popolnoma zasičena, kar ima katastrofalne posledice za lokalno prebivalstvo in kakovost okolja.

Francoske in italijanske oblasti slikajo v najlepših barvah TISTO PRAVO rešitev: velikanski železniški predor Lyon-Torin, dolg 52 kilometrov, ki naj bi ga zgradili do leta 2015. Kaj pa dotlej s cestnim prometom? Nikakor ni mogoče, da bi še naprej po cestnih oseh v Alpah, kot sta Mont Blanc ali Fréjus, spuščali toliko tovornjakov. Hitra in primerna rešitev bi bila, da poiščemo neizkoriščene potenciale na že obstoječih železniških progah, da poskrbimo za potrebne spremembe na njih, da bi nato lahko učinkovito prevzele prevoz blaga. Sedanji progi, ena ob prelazu Tenda, ki povezuje Cuneo z Azurno obalo, druga na jugu Ženevskega jezera v smeri Simplona, je mogoče hitro optimira-

Razglednica za predsednika vlade Jospina:

»Predor pod Mont Blancom v nobenem primeru ne sme biti ponovno odprt za tovorna vozila«

ti z majhnimi stroški. Nekaj manjših tehničnih in finančnih problemov v zvezi z njihovo transformacijo je zanemarljivih v primerjavi z vrtanjem novega predora ali izgradnjo nove cestne osi. Te rešitve niso tako bleščeče za politične instance, so pa bolj inteligentne, hitre in gospodarne in jih je treba kombinirati z ukrepi optimiranja transporta, internalizacijo eksternih stroškov in preprečevanjem nepotrebnih prevozov...

Nekaj spletnih strani, ki obravnavajo problematiko transporta v obmejnem območju med Italijo in Francijo:

<http://www.ite-euro.com/ITE>

<http://chamonix.org/arsmb>

<http://www.legambientevalsusa.it/>

<http://www.mountainwilderness.org/>

<http://www.retealternative.org/>

Omrežja nevladnih organizacij okoli Mont Blanca

Območje okoli Mont Blanca se danes intenzivno spreminja. Umik hribovskega kmetijstva, problemi transporta, pritisk turizma so teme, ki jim moramo posvečati posebno pozornost.

Ur. – Zamisel o zavarovanju masiva Mont Blanca je nastala že leta 1988, ko je Mountain Wilderness sprožil akcijo, s katero naj bi razkril prekomerno turistično izkoriščanje strehe Evrope. Trinajst let pozneje še niso uresničili zahtevanega mednarodnega varstva, saj se še vedno spotikajo ob politiko čakanja in pomanjkanje dobre volje pri številnih akterjih.

Nevladne organizacije in njihova pričakovanja...

CIAPM (Comité International des Associations pour la Protection du Mont Blanc – Mednarodni odbor združenj za zavarovanje Mont Blanca), ki povezuje kakih dvajset francoskih, italijanskih in švicarskih združenj, med drugim tudi nacionalna združenja Mountain Wilderness (MW), planinskih društev in WWF, je nastal leta 1991. Na ta način so združenja in društva reagirala na nedejavnost držav, ki zamujajo pri sprejemanju potrebnih ukrepov, s katerimi bi masiv Mont Blanca učinkovito zaščitili. Predlogi in strategija organizacije CIAPM nastajajo na dveh ravneh: po eni strani obstajajo integrirani predlogi za ves masiv, po drugi strani pa usmerjene akcije za določene sektorje.

Mont Blanc, svetovna dediščina?

Leta 1996 se je CIAPM na Dunaju pred odborom za svetovno dediščino pri UNESCO, leta 1997 pa na Rügnu pred UICN (Svetovna unija za naravo) zavzemal za zamisel, da bi masiv Mont Blanca razglasili za svetovno naravno in kulturno dediščino. CIAPM si prizadeva

tudi za oblikovanje skrbniških con, da bi uveljavili francosko pravo, ki prepoveduje helikopterske polete v turistične namene, in da bi iz krajine odstranili opuščene žičnice.

Članice CIAPM lansirajo tudi posebne akcije. MW tako vsako poletje organizira spektakularne in konstruktivne akcije in pripravlja platforme za razprave z javnostjo in političnimi oblastmi (glej okvir).

Montblanški prostor: zgolj alibi?

Čezmejna konferenca za Mont Blanc CTMB povezuje izvoljene predstavnike lokalne in regionalne ravni kot tudi odgovorne iz regionalnih uprav znotraj montblanškega prostora. Nevladne organizacije imajo status opazovalk, ki ga vedno znova postavljajo pod vprašaj. Ta konferenca še vedno deluje v skladu z logiko trdega razvoja iz sedemdesetih in osemdesetih let. V regiji, kjer je turistični razvoj že ekstremen, bi bilo absurdno še naprej širiti turistično infrastrukturo. Po mnenju pobudnikov je kapital »narava in krajina« osnova za turizem. Zato je čas, da poskrbimo za ustrezne vzvode za učinkovito zaščito tega kapitala. Žal pa sedanja sestava CTMB ne bo sposobna dati impulzov v to smer. Nevladne organizacije bodo morale še naprej skrbeti za informiranje in udeležanje. In osrednje državne oblasti, ki so ratificirale Alpsko konvencijo, bodo morale prevzeti odgovornost in se bolj aktivno angažirati v tem procesu. Vzorčna regija okoli Mont Blanca je sanjska priložnost za pospeševanje alpskega procesa.

Delovanja nevladnih organizacij v montblanški regiji ne cenijo prav vsi

© Mountain Wilderness

Mountain Wilderness, Švica organizira teden akcij in dela/odkrivanja v Val Ferretu, kjer želi soočiti zamisli organizacije z različnimi akterji in terenom.

23.–28. 7. 2001 (28.–29. 7. v sodelovanju z Mountain Wilderness, Italija)

Informacije:

Mountain Wilderness, Postfach 1622, 8040 Zürich
www.mountainwilderness.ch

Še vedno ni napredka

Zdelo se je, da je bil po 6. alpski konferenci lansko jesen pri izvajanju Alpske konvencije storjen korak naprej, a se v tem času spet ni zgodilo nič. Italijanskemu predsedstvu se očitno ne mudi.

Ur. – Po desetih letih trdih pogajanj so na 6. alpski konferenci ministrov za okolje alpskih držav in Evropske unije, ki je bila v Luzernu 31. oktobra 2000, končno našli rešitev, s katero so se strinjale vse pogodbenice Alpske konvencije in ki so jo opazovalci ocenili za uspešno.

Leta se na področju prometnega protokola ni nič premaknilo, kar je bil razlog za počasno napredovanje procesa uresničevanja Alpske konvencije. Ko je bil dosežen pomemben konsenz, je bilo pričakovati, da bo to v alpski proces prineslo nov polet in to tudi zaradi tega, ker so ministri sklenili, da bodo v kratkem ustanovili stalni sekretariat. Brez sekretariata – tako je CIPRA vedno znova poudarjala – bi bilo konkretno izvajanje Alpske konvencije skorajda nemogoče.

Neaktivno predsedstvo

Ker se predsedstvo Alpske konvencije zamenja vsako drugo leto in ker ni stalnega sekretariata, na katerega bi se lahko opirala predsedujoča država, se delo začne na novo vsako drugo leto v drugi državi. Ta okoliščina pa je vedno znova povzročila, da je po obdobju uspešnega dela nastopilo obdobje stagnacije.

Za obdobje 2000 do 2002 je predsedstvo prevzela Italija, vendar je bilo od luzernške Alpske konference naprej komajda opaziti, da bi iz Rima prišli konkretni »znaki življenja«, vsaj vsebinskega značaja ne. Rešeno je bilo nekaj problemov administrativne narave, ustanovljen je bil tudi sekretariat za italijansko predsedstvo. Vendar pa do zaključka redakcije tokratne številke biltena ni bilo poslano niti eno vabilo na sejo Stalnega odbora Alpske konference. Zbor visokih uradnikov, ki naj bi zagotovil nadaljnje delovanje Alpske konvencije v obdobju med konferencama, ki sta organizirani vsako drugo leto, pa bi moral že zdavnaj zasedati.

Delovne skupine ne morejo delovati

Veliko je namreč pomembnih zadev, ki čakajo na rešitev. Tako je treba razpisati natečaj za stalni sekretariat. Čeprav že dlje časa obstaja ustrezna dokumentacija v vseh štirih jezikih, pa je italijansko predsedstvo še ni razposlalo. Države in mesta, ki

nameravajo sodelovati na natečaju, bodo za kandidaturo zagotovo porabila veliko časa, če bodo hotela pripraviti resno ponudbo dokumentov. Nato pa bo moral Stalni odbor preveriti še vso dokumentacijo in jo pravočasno predložiti ministrom za 7. alpsko konferenco, ki bo jeseni prihodnje leto.

Na 6. alpski konferenci so sklenili, da bodo začele delovati različne delovne skupine. Dve od njih – delovna skupina za nadzorovanje izvajanja prometnega protokola in delovna skupina, ki bi se morala ukvarjati s temo prebivalstva in kulture – z delom ne moreta začeti, saj ju mora ustanoviti Stalni odbor, ki pa brez vabila Italije kot predsedujoče države ne more zasedati in zato tudi ne more sprejeti nobenih sklepov.

Ali za Alpsko konvencijo leto gora ni pomembno?

Stalni odbor so tudi pooblastili, da ob letu gora 2002, ki ga je razglasila OZN, »uskladi in izpelje« program ukrepov. Pri tem je najvažnejše obveščanje javnosti o interesih Alpske konvencije. Čas pa se počasi izteka. Druga tema je izmenjava informacij med upravnimi odbori Interrega III B ter gremiji Alpske konference, kar mora zagotoviti Stalni odbor skladno s sklepom ministrov.

CIPRA je svoje zamisli o nadaljnjem delovanju italijanskemu predsedstvu predstavila na delavnici decembra lani v Milanu, od takrat pa je minilo veliko časa, ne da bi bilo kaj storjenega. CIPRA zato poziva italijansko predsedstvo, da začne svoje naloge opravljati takoj.

Primer za belo knjigo

Trajnostni regionalni razvoj z biosfernim parkom Grosses Walsertal

Foto: Krista Branz

Grosses Walsertal – model regije, ki privlači

Protokol

o urejanju prostora in trajnostnem razvoju:

- a. varčna in za okolje sprejemljiva raba virov in prostora,
- b. pospeševanje enakih razvojnih možnosti za tam živeče prebivalstvo na družbenem, kulturnem in gospodarskem področju...

Ur. – V biosfernem parku Grosses Walsertal v avstrijskem Vorarlbergu je zelo malo industrije. Tu prevladuje malostrukturirana turistična infrastruktura, prometne povezave niso preveč dobre. Številni prebivalci delajo kot dnevni migranti izven domače regije: nasploh se zdi, kot da so v dolini nekako zamudili priložnost za razvoj.

Kaj storiti? Prebivalci so se spomnili na naravne in kulturne zaklade domače regije in ko so bili ustvarjeni pogoji za načrtovanje območij in ko je bil izdelan vzorčni model za področje kmetijstva, gozdarstva, socialnih zadev, gospodarstva, prometa in poselitvenega razvoja, je Unesco dolini podelil status biosfernega rezervata.

Biosferni park lahko živi samo, če z njim živi tudi lokalno prebivalstvo, ki dejavno sooblikuje lastno prihodnost. Načelo vseh Unescovih biosfernih rezervatov temelji na spoznanju, da je treba človeka pojmovati kot bistven, sestavni del narave in ne kot tuj element.

Prvi rezultati projekta so že vidni: predstavniki kmetijstva in planšarskih skupnosti (v prihodnje se jim bodo pridružili tudi predstavniki umetne obrti) so se med seboj povezali, da bi skupaj tržili tako imenovano »košarico okusov« – darilno košarico z lokalnimi kulturnimi specialitetami. Načrtujejo tudi izmenjavo z drugim biosfernim rezervatom, ki naj bi za dolino prideloval biološko vino, Grosses Walsertal pa naj bi to regijo oskrboval z gorskimi sirom »Walserstolz«. Lansko leto so začeli s projektom »Pustolovščine v biosfernem parku«, tedni in dnevi doživljanja narave za šole, družine in počitniške goste. Cesto, za katero so pobirali cestnino, so zaprli za avtomobilski promet in sedaj tu vozi le avtobus, ki je povezan z regionalnim javnim prometnim omrežjem.

Aktualne informacije so objavljene na spletnem naslovu: <http://biosphaerenpark.grosseswalsertal.at>

Primer za črno listo

Luksuzen hotel ob vznožju kraljevih gradov

Od leta 1979 do 1995 so v bavarskem alpskem prostoru za izgradnjo prometne infrastrukture in naselij vsak dan pozidali zemljišča v velikosti treh nogometnih igrišč. Čeprav to področje urejajo alpski načrti ter generalno gradbeno ter krajinsko planiranje, poraba površin narašča. Primer iz allgojske občine Schwangau kaže, da so tudi danes visoko vredne kulturne krajine še vedno žrtev kratkoročnih profitnih interesov.

Na svoji spletni strani na internetu se občina Schwangau predstavlja kot »dežela gradov, gora in jezer, kot najlepši del vzhodnega Allgäua«. Na travnikih ob vznožju svetovno znanih gradov Neuschwanstein in Hohenschwangau naj bi sedaj zgradili luksuzen hotel ter legalizirali in razširili igrišče za golf, ki je bilo zgrajeno brez ustreznih dovoljenj. Doslej je na griču, ki je zunaj zazidljivega ureditvenega območja, stal samo očarljiv gradič Bullachberg. Prebivalci Schwangaua so se že leta 1998 na lokalnem referendumu z večino

glasov izrekli proti načrtom za gradnjo hotela ter golf igrišča z osemnajstimi igralnimi polji, a pobudniki referendumu so spregledali eno zemljišče in prav tam naj bi sedaj nastal »skromnejši« luksuzni hotel.

Sedaj obstaja nevarnost, da bo to postal precedenčni primer za dvojna merila v gradbenem pravu: medtem ko zasebnim investitorjem grozijo z najstrožjimi pogoji in zahtevami, pa bodo prestižni projekti vplivne družine princa Thurn & Taxis, ki stoji za temi načrti, realizirani prav na območju, ki bi moralo biti zavarovano. Deželnozborni frakciji Socialdemokratske stranke (SPD) in Zelenih nameravata sicer predlagati Unesco, da se kraljeva gradova ter kulturna krajina v njuni okolici opredeli kot svetovna kulturna dediščina, vendar pa se pozidava tega območja s takim priznanjem najbrž res ne bi skladala.

Andreas Güthler
CIPRA-Nemčija

1. člen Protokola

o urejanju prostora in trajnostnem razvoju: cilji urejanja prostora in trajnostnega razvoja alpskega prostora so:

- b) prilagajanje rabe prostora ekološkimi ciljem in zahtevam,
- f) ohranjanje pokrajinskih značilnosti in kulturnih posebnosti.

Letna strokovna konferenca CIPRE

Evropska unija in Alpe

Ur. – Pred desetimi leti so Evropska unija in osem alpskih držav podpisali Alpsko konvencijo, danes je podpisanih že osem izvedbenih protokolov, kakšni so torej odnosi med Evropsko unijo in Alpami?

Nove usmeritve regionalne politike Evropske unije danes očitno zasledujejo cilje, ki so bolj usklajeni z načeli Alpske konvencije, dolgo časa pa je ta politika bila sinonim za razvoj cestne infrastrukture ali industrije, ki niso vedno bile prilagojene regionalnemu kontekstu.

Kakšna sredstva naj Evropa uporabi v primeru Alp?

S kakšnimi sredstvi razpolaga Evropa, da bi bolj konkretno začela uresničevati načela besedila, ki so ga že ratificirali tako evropski parlamentarci kot tudi različni deželni parlamenti alpskih držav? Kakšen pomen naj Evropa pripisuje temu cilju in kakšna sredstva naj uporabi za njegovo doseganje? To so vprašanja, ki se jih želimo dotakniti na tej strokovni konferenci.

Evropska unija se danes močno zavzema za oblikovanje politike regij. V tem okviru imajo Alpe že neko referenčno besedilo – Alpsko konvencijo. Države članice EU, nečlanice in države, ki se pripravljajo na članstvo, so njeni akterji in sodelujejo pri opredelitvi nove evropske razsežnosti, ki jo bo treba upoštevati.

Razumeti resničnost »alpske regije«

Prvi uvod bo posvečen zemljepisni razsežnosti. Alpe so v Evropi regija povsem zase. Obmejna dežela in naravna ovira, hkrati pa kraj izmenjav, kulture, kjer današnje meje včasih niso nič več kot le črte na zemljevidu. S pomočjo zgodovinskih, socialnih, kulturnih in okoljskih vidikov bomo poskušali razumeti in odkriti resničnost »alpske regije«.

Drugi, bolj praktičen, pa naj bi ponudil definicije, potrebne za razumevanje tem, o katerih bomo razpravljali pozneje. Kako se upoštevajo regije v evropski politiki, kakšni sistemi pomoči obstajajo, kako upoštevajo geografijo ali kulturo ipd.? Ali upošteva politika Evropske unije dejstvo, da se nekatere »regije« raztezajo čez več držav, in če je temu tako, kakšni so njeni odnosi v teh primerih z nečlanicami? To so vprašanja, na katera naj bi odgovoril strokovnjak za evropsko politiko.

Dva značilna primera: regionalni razvoj in kmetijstvo. Da bi bolje razumeli prednosti in slabosti uvajanja »alpske politike« v Evropski uniji, nameravamo obravnavati dve osrednji temi: regionalni razvoj in kmetijstvo.

Izbrani temi ustrezata dvema vodilnima področjema dela in investicij v Evropski uniji. Sami porabita 80 % letnega proračuna Unije. Vendar pa sistemi, ki so jih izoblikovali, le malo upoštevajo obstoj alpskega loka in potrebo po oblikovanju koherentne zaščitne in razvojne politike, razen če ne bodo nova priporočila programa Interreg IIIB prinesla kakšnih izboljšav...

Tri konkretna vprašanja

Za vsako od teh dveh tem bomo povabili tri strokovnjake, ki bodo obravnavali vsak eno preprosto vprašanje:

- Katere glavne akcije je sprožila Evropska unija, katere vodilne smernice in ukrepe je sprejela glede alpske politike?
- Kakšna je dejanska situacija na terenu, koliko se uresničuje ta evropska politika?
- Katere so najbolj zanimive in pereče teme, s katerimi bi se morali ukvarjati, da bi rešili alpske probleme, in kakšni so osnutki rešitev, ki bi jih bilo treba uresničiti?

25.–26. oktober 2001, Kongresni center

»Le Manège«, Chambéry, Francija

Natančen ejši program in prijavnica sta na sredini tega biltena.

Foto: G. Garofolin

V Chambéryju preučujejo, kakšni so načrti Evropske unije z Alpami

V Omrežju občin je živahno

Po petih letih je Omrežje občin »Povezanost v Alpah« bolj dinamično kot kdajkoli doslej. Danes je v združenju že 110 občin.

Ur. – Rainer Siegele, župan vorarlberške občine Mäder, že poldrugo leto predseduje Omrežju občin. Tako kot njegov predhodnik Walter Weiss iz Naturnsa na Južnem Tirolskem se tudi on odlikuje po domiselnosti in želji po delovanju. Tako se je v omrežju marsikaj spremenilo: združenje je razpisalo natečaj za trajnostne projekte v alpskih občinah (glej članek na strani 11). Organizirali so strokovno konferenco v Franciji, kjer so med drugim obiskali občine, ki se zanimajo za članstvo v omrežju. Prav tako je bilo združenje »Povezanost v Alpah« aktivno tudi pri pripravah projektov za program Evropske unije Interreg III.

Foto: Elke Klien

**Vse štiri občine
Podgorske skupnosti
Livenza v Furlaniji
so sedaj članice
Omrežja občin**

Nove članice iz treh državah

Vendar pa občine nimajo »koristi« le od živahnih dejavnosti, ki jih razvija združenje, temveč se lahko veliko naučijo tudi druga od druge, npr. z medseboj-

nim obiskovanjem in izmenjavo izkušenj. To se v Omrežju občin stalno dogaja in nikoli se še ni zgodilo, da bi se delegacija občine vrnila domov brez pomembnih informacij in idej.

Zaradi številnih prednosti, ki jih občinam prinaša članstvo v omrežju, se ni čuditi, da se vedno znova pojavljajo nove občine, ki so zaprosile za sprejem v članstvo. Medtem ko je imelo združenje v pilotni fazi v letu 1996/1997 skupno 41 članic (27 članic, ki so deloma bile povezane v več občin), pa jih je danes že 110 in to iz vseh alpskih držav. Nove članice v Omrežju občin so Frastanz (Vorarlberg, Avstrija), Mauren (Liechtenstein) ter tri italijanske občine Aviano, Caneva in Polcenigo, ki skupaj z dosedanjo članico občino Budoia tvorijo Podgorsko skupnost Livenza (Comunità Pedemontana del Livenza) v Furlaniji.

Bad Reichenhall, alpsko mesto leta 2001

Letos je naslov »alpskega mesta« prejelo bavarsko mesto Bad Reichenhall. Priznanje, ki ga podeljuje mednarodna žirija, pomeni čast, obenem pa tudi obveznost.

Foto: Elke Klien

**Bad Reichenhall –
alpsko mesto leta
2001**

Ur. – »Bad Reichenhall je kraj z mestnim vzdušjem, odlikuje ga bavarska domačnost, gostom pa nudi sodobne zdravstvene storitve«, lahko na domači spletni strani (www.bad-reichenhall.de) preberemo o mestu s 16800 prebivalci. Bad Reichenhall bo v letu 2001 predstavljal edinstvenost in odličnost alpskih mest z geslom »vrelci za dušo in telo«. Vrelci veljajo namreč za simbol živahnosti in svežine, pomenijo pa tudi izvir vode, pri čemer se tema »voda« kot rdeča nit vleče prek celega prireditvenega leta.

Cilj vseh prizadevanj mora biti ohranjanje in izboljšanje življenjskega prostora reke Saalach, zato si bo mesto Bad Reichenhall prizadevalo, da bi se skupaj s sosednjimi avstrijskimi in bavarskimi občinami ter organi oblasti zavezali in dogovorili za uresničitev tako zastavljenega cilja.

Leta 2002 bo naslov »alpskega mesta leta« prejelo francosko mesto Gap.

Alpsko mesto leta

Vsako leto podeli mednarodna žirija, ki jo sestavljajo predstavniki »Delovne skupnosti za alpska mesta«, Mednarodne komisije za varstvo Alp (CIPRA) in organizacije »Pro Vita Alpina«, naslov »alpskega mesta leta«. Ta naslov lahko prejme vsako mesto na območju, na katerem se izvaja Alpska konvencija. Doslej so bila alpska mesta leta naslednje občine: leta 1997/1998 je ta naslov pripadel Beljaku (Avstrija), leta 1999 mu je sledil Belluno (Italija), leta 2000 pa Maribor.

Alpsko mesto leta se še posebej zavezuje, da bo celo leto kritično opozarjalo na položaj in funkcijo mesta v alpskem prostoru, zagotavljalo dejavno sodelovanje prebivalstva, na novo ovrednotilo odnose z regijo v svoji okolici, uresničilo konkretne primere trajnostnega razvoja v smislu Alpske konvencije ter sodelovalo z drugimi mesti v alpskem prostoru in izven njega.

Kontaktni naslov:

Verein Alpenstadt des Jahres (Društvo Alpsko mesto leta), Lederergasse 20, A-9500 Villach (Beljak), tel. in faks: 0043/4242 21 93 95, e-pošta: a.kuebler@magnet.at

Iščemo »občino prihodnosti«!

Omrežje občin »Prvezanost v Alpah« razpisuje natečaj za trajnostne projekte v alpskih občinah. Natečaja se lahko udeležijo vse občine znotraj območja uporabe Alpske konvencije.

Ur. – Osrednji interes vseh dejavnosti v Omrežju občin »Povezanost v Alpah« je spodbujanje trajnostnega razvoja v vseh alpskih občinah. S takim ciljem bo zdaj razpisan tudi natečaj, ki naj bi alpske občine spodbudil k pospeševanju izdelave trajnostnih projektov. Šlo naj bi torej za »pospeševanje trajnostnega razvoja od spodaj«. Primeri projektov naj bi tudi spodbudili izmenjavo ter prenos znanja med občinami. Zaradi vpliva, ki ga imajo lahko natečaji na širšo javnost, mora biti natečaj odprt za vse občine na celotnem alpskem prostoru.

Alpska konvencija konkretno: pozitivni primeri!

V skladu s konceptom, ki ga je pripravila CIPRA, bo natečaj nagradil občine za projekte, katerih cilj je uresničevanje načela trajnosti, kot ga izraža Alpska konvencija. Projekti, ki se bodo potegovali za nagrado, morajo obravnavati enega od naslednjih področij delovanja: prebivalstvo in kultura, urejanje prostora in trajnostni razvoj, ohranjanje čistega zraka, varstvo tal, vodno gospodarstvo, varstvo narave in urejanje krajine, hribovsko kmetijstvo, gorski gozd, turizem, promet, energija kot tudi gospodarjenje z odpadki. Seveda so zaželeni tudi projekti, ki bi obravnavali več področij delovanja.

Glavna nagrada za »občino prihodnosti«...

Tako bo glavna nagrada v vrednosti 4000 evrov podeljena »občini prihodnosti« za izvedbo projekta, ki ne bo samo inovativen in kreativen ter ne bo le nakazoval novih smeri v razvoju, temveč bo tudi dejansko vpet v celoten koncept občine. Občina mora upoštevati načela trajnostnega razvoja, zato tudi na drugih področjih razvija različne inovativne in dopolnjujoče si dejavnosti, strategije in projekte. Projekt mora biti sestavni del koncepta občine, ki je trajosten in ga je mogoče izboljševati. Razvidno mora biti, da je projekt sestavni del strategije trajnostnega razvoja občine.

Iz projekta morajo biti zato prepoznavni preverljivi koncepti in strategije za uresničevanje, s pomočjo katerih je v občini mogoče doseči trajnostni razvoj. V

središču projekta mora biti misel, da si je treba prizadevati predvsem za povezavo ekonomskih, ekoloških in socialnih razsežnosti trajnostnega razvoja na občinski kakor tudi na globalni ravni.

Projekt mora biti že uresničen. Osnutki in načrti za projekte se ne nagrajujejo. Velik pomen ima pripravljenost za dialog s prebivalci in akterji. Pomembno je tudi, da so učinki projekta dolgoročni.

... in dve stranski nagradi

Za stranski nagradi (vsaka po 1500 evrov) veljajo enaki kriteriji kot za glavno nagrado. Stranska nagrada se seveda lahko podeli tudi tistim občinam, ki na posameznih področjih delovanja pri določenih projektih izkazujejo pionirske dosežke, vendar se na številnih drugih področjih delovanja doslej še ne morejo pohvaliti z večjimi uspehi.

Dobitniki nagrade so politične enote, tj. občine, ki ležijo znotraj območja uporabe Alpske konvencije. Najmanj eno od stranskih nagrad naj bi prejela ena od občin članic Omrežja občin »Povezanost v Alpah«.

Nagrade se podelijo vsako leto, prvič se bo to zgodilo letos jeseni.

Vprašalnik zahtevajte zdaj!

Občine morajo svoje prošnje vložiti v obliki vprašalnika. Zmagovalce izmed predlagateljev predloženih projektov izbere Svet Omrežja občin »Povezanost v Alpah«.

Seznam kriterijev, ki jih morajo izpolnjevati projekti, ter vprašalnik za zainteresirane občine lahko naročite pri predsedniku Omrežja občin (glej spodaj) ali pa prenesmete z domače spletne strani omrežja.

Zadnji rok za oddajo projektov je 8. junij 2001.

Zamenjava v vodstvu CIPRE-Liechtenstein

Ur. – Pisarno CIPRE-Liechtenstein vodi Liechtensteinska družba za varstvo okolja (LGU). Direktorica družbe in hkrati direktorica CIPRE-Liechtenstein je bila zadnjih šest let Regula Imhof, ki pa sedaj odhaja na novo delovno mesto s področja razvoja in sodelovanja: v kirgizanskem glavnem mestu Biškek bo namreč za švicarsko Agencijo za razvoj in sodelovanje začela delati v okviru programa Central Asian Mountain Partnership Program (CAMP) (camp@elcat.kg ; www.camp.elcat.kg).

Regula Imhof zapušča CIPRO po šestih letih intenzivnega dela

S 1. aprilom je direktor LGU in CIPRE-Liechtenstein postal Alexander Hauri, ki je na ETH v Zürichu študiral okoljske naravoslovne znanosti, in sicer biologijo in terestrične sisteme. Hauri se že veseli novega in zanimivega izziva v LGU ter CIPRI-Liechtenstein.

Alexander Hauri je nasledil Regulo Imhof 1. aprila 2001

Kam bo odšla olimpijska bakla 2010?

Ur. – Vancouver / Whistler, Calgary, Quebec, Kosciusko, Muju-Jeonju, Lillehammer, München, Kitzbühl, Salzburg, Bern / Montreux, Davos, Sarajevo, Andorra, Granada... vsa ta mesta in regije se potegujejo za zimске olimpijske igre v letu 2010. A kdo bo zmagovalec tekmovanja?

Prireditelj zimskih olimpijskih iger 2006 bo Torino. Najmanj pet kandidatov za olimpijsko leto 2010 prihaja z alpskega prostora ali njegove neposredne okolice in tako po Torinu nima možnosti za izbor, nadaljujejo pa lahko s kandidaturo za leto 2014. Toda ali je prireditev takih razsežnosti za Alpe sploh dopustna?

Marsikje okoljske organizacije na to vprašanje odgovarjajo z odločnim »ne«.

V Švici se je že izoblikovalo stališče združenj, ki nasprotujejo zimskim olimpijskim igram, število njihovih privržencev raste iz dneva v dan. Sicer pa obstajajo pomisleki tudi pri morebitnih organizatorjih – tako recimo v St. Moritzu (zimске olimpijske igre leta 1928 in 1948) svojih smučarskih prog ne bodo dali na razpolago za olimpijsko smučarsko tekmovanje.

Informacije: Komitee Olympiakritisches Graubünden, Stefan Grass, stefangrass@spin.ch

Hitra proga v Val Susi

Italijanske in francoske oblasti so sklenile, da je treba med Torinom in Lyonom zgraditi železniško progo za visoke hitrosti. Projekt predvideva gradnjo 52 kilometrov dolgega dvojnega predora pod gorskim masivom Ambin na italijansko-francoski meji. Za njegovo uresničitev bo potrebna gradnja, ki bo trajala 30 let, izkopa pa bo treba 12 milijonov kubičnih metrov materiala. Poleg tega bodo skozi dolino Val Cenischia na 40 metrih višine zgradili 800 metrov dolg »predor«, skozi katerega bodo drveli supervlaki. Na tej progi naj bi vsak dan vozilo 340 tovornih vlakov in 30 potniških vlakov. Ni si mogoče niti predstavljati, kako zelo bi hrup obremenjeval okolje v dolini, v kateri živi 60000

prebivalcev. Vendar pa ima ta gigantski projekt v Val Susi tudi nasprotnike, ki so prepričani, da bi lahko zmogljivosti obstoječe železniške povezave lahko povečali z namenski izboljšavami. To bi bilo bolj učinkovito in bi preprečilo uničujoče posledice gigantskega projekta, ki sta si ga zamislili obe vladi. O položaju v Val Susi obstaja tudi posebna spletna stran na internetu: <http://www.legambientevalsusita.it>.

Francesco Pastorelli
CIPRA – Italia

Helikopterski turizem

Ur. – V 59. številki informativnega biltena CIPRA-Info smo poročali, da je v Italiji tik pred sprejemom zakon, ki naj bi urejeval helikopterske polete v gorskih območjih za turistične namene. Pa smo se žal zmotili. Po dolgoletnih razpravah in spremembah, ki naj bi omogočile, da bi številne interesne skupine pristale na sprejem zakona, ter po številnih akcijah, ki jih je CIPRA-Italija skupaj z italijanskim planinskim društvom ter organizacijo Mountain Wilderness organizirala z namenom, da bi za ta problem senzibilizirali nosilce političnih odločitev, je lansko jesen o zakonu odločal italijanski senat. Nato je minilo kar nekaj mesecev, predno je svoje mnenje o projektu podala poslanska zbornica in šele nato je zakon obravnavala prometna komisija, ki pa ji je spet uspelo, da se je mandatno obdobje končalo, ne da bi bil zakon sprejet (italijansko poslansko zbornico so zaradi majskih volitev razpustili že na začetku marca). Ali za sprejem zakona ni bilo politične volje ali pa se je spet oglasil lobi helikopterskih podjetij (podjetij sicer ni veliko, so

pa zato gospodarsko toliko močnejša)? Takoj ko bo parlament ponovno začel z delom, bodo okoljske organizacije nadaljevale z bojem, kajti dejavnost, ki jo zahteva in izvaja le neznatna manjšina, obenem pa v alpskem okolju povzroča ogromno škodo, je treba zakonsko urediti tudi v Italiji.

V Švici je položaj drugačen. V zakonu ni predpisana splošna prepoved helikopterskih poletov za turistične namene, vendar pa je pristajanje s helikopterjem natančno določeno in možno le na podlagi posebne dovoljenja. Okoljska organizacija Mountain Wilderness je sprožila akcijo, s katero naj bi dosegli prepoved helikopterskega turizma v Švici. »Ustavimo helikoptersko smučanje!« je bil moto demonstracije, ki so jo konec aprila pripravili v štirih regijah švicarskih Alp.

CIPRA je leta 1997 o tej temi sprejela resolucijo (gl. besedilo v okviru), ki je žal še vedno aktualna.

© Gesellschaft für ökologische Forschung e.V., München

Helikoptersko smučanje: zabava za peščico posameznikov, za večino pa hrup in kaljenje miru

Resolucija

**o splošni prepovedi turisti(nih) helikopterskih poletov v Alpah
sprejeta na skupš(ini) delegatov Mednarodne komisije za varstvo Alp CIPRA
25. septembra 1997 v Bovcu v Sloveniji**

V Alpah, tako kot v gorskih območjih na sploh, povzročajo helikopterski poleti veliko hrupa, kar ima hude posledice za divjad in predstavlja precejšnje obremenitev za (loveka). Zato naj bi helikopterske polete omejili le na najbolj nujne.

Večina helikopterskih poletov služi turisti(nim) namenom: smučanje, hoja v hribe, ribolov, kolesarjenje – vse v povezavi s helikopterskim poletom...

Nobena druga športna dejavnost ne koristi tako malemu številu ljudi in obremenjuje hkrati tolikšnega števila drugih. Da bi nekaj deset potnikov spravili na višinske cilje, mora cela dolina ure in ure prenašati hrup helikopterjev. Zlasti pozimi so take motnje lahko usodne za divjad. Ko se – ponavadi nepriakovano – pojavi helikopter, se (ivali) po(enejo) v beg. V paniki prete(ejo) dolge proge, kar povzro(a) povišano porabo energije.

Gospodarski pomen helikopterskega turizma pa je minimalen; ponavadi se zaradi te dejavnosti prito(ujejo) prav turisti.

Turisti(ni) helikopterski poleti so v posameznih alpskih de(ela)h in regijah urejeni na različne načine. V Nem(iji) in v Liechtensteinu so prakti(no) prepovedani; v Franciji naj bi bili prav tako prepovedani, vendar pa pogosto prihaja do kršitve prepovedi, ne da bi jim sledile sankcije; v Avstriji sta le dve pristajalni mesti na Predarlskem, v drugih delih dr(ave) je helikopterski turizem prepovedan; v Švici, kjer je 43 pristajalnih mest, preva(a)jo letno do 50 000 potnikov; v Italiji se s helikopterskim turizmom ukvarjajo predvsem v Zahodnih Alpah, v Adamellu in v Dolomitih, le v Avtonomni provinci Trentino velja splošna prepoved. Tudi v Sloveniji so se pred kratkim za(eli) ukvarjati s helikopterskim turizmom.

Na podlagi teh razmišljanj in prepri(ani) o nujnosti, da se v visoko gorstvo vrne mir,

poziva CIPRA

**alpske dr(ave) in njihove teritorialne skupnosti, naj ukrepejo vse potrebno
za uvedbo splošne prepovedi turisti(nih) helikopterskih poletov
v celotnem alpskem prostoru.**

Nova ekipa pri CIPRI-Francija

Ur. – Generalna skupščina CIPRE-Francija je 15. decembra 2000 za predsednika izvolila Renéja Sournio, ki je nasledil Jacquesa Molinarija. Novega predsednika podpira direktor Bertrand Rivoal, ki je pri CIPRI-Francija prav tako začel delovati lansko leto.

Nova »ekipa« je najprej izdala zelo privlačen prospekt o CIPRI-Francija, Alpah in Alpski konvenciji. Sedež

nove pisarne CIPRE-Francija je pri okoljski organizaciji Mountain Wilderness v Grenoblu.

CIPRA-Francija, Place Bir hakeim 5, F-38000 Grenoble; tel.: 0033-476-01 89 08, faks: 0033-476-01 89 07; e-pošta: cipra.france@wanadoo.fr

Poletna akademija »Žarišče Alpe«: prijavite se zdaj!

Letos bo CIPRA v Liechtensteinu že četrtrič zapored organizirala poletno akademijo »Žarišče Alpe«, ki bo ponudila obširen pregled za generaliste in omogočila poglobljanje znanja na področju krajinskega načrtovanja. Učna jezika bosta francoščina in nemščina.

© CIPRA

Poletna akademija predstavlja trajnostno in mednarodno izobraževalno obliko širokih razsežnosti

Ur. – Na tritedenskem osnovnem tečaju poletne akademije se bodo udeleženci v Liechtensteinu ukvarjali z različnimi aktualnimi osrednjimi temami o Alpah, kot so mit in realnost Alp, geografsko in kulturno ozadje, problemi, specifični za alpski prostor, in izhodišča za obvladovanje teh problemov, načela trajnostnega razvoja, prebivalstvo in poselitev, turizem in promet, kmetijstvo in gozdarstvo, energija, razvoj ter varstvo narave in krajine.

»Celotni alpski prostor« v teoriji in praksi

Zlasti je pomembno, da so vse teme tesno povezane med seboj in s praktičnimi problemi alpskega prostora. Udeleženci in predavatelji predstavljajo mednarodno družbo: predavatelji, ki prihajajo iz petih različnih držav, so univerzitetni učitelji, predstavniki nevladnih organizacij ali pa strokovnjaki iz zasebnega gospodarstva. Udeleženci prvih poletnih akademij so prišli iz osmih različnih držav, njihove odzive na akademijo si lahko preberemo na spletnem naslovu www.cipra.org, pričajo pa o visoki kakovosti izobraževalnega tečaja.

Osrednja tema bo obravnavana na dvodnevem seminarju v okviru osnovnega tečaja, glasila pa se bo »Načrtovana krajina – in metode krajinskega načrtovanja v alpskih državah«. Vodstvo seminarja bosta prevzela prof. Bernd Schubert in dr. Dominik Siegrist iz Visoke šole Rapperswil (Švica).

Pregled krajinskega načrtovanja

Alpske krajine so danes bolj kot kdaj koli pred tem vpete v dinamičen proces spreminjanja, podvržene so velikim spremembam. Ta pojav pa je verjetno šele v svoji začetni fazi, kajti evropsko združevanje, globalizacija tržišč in življenjskih svetov ter nove mednarodne ureditve zaostrujejo okvirne pogoje za stalni trajnostni razvoj krajine v alpskem prostoru.

Ali bo uspel poskus, da bi omejili posledice urbanizacije obrobni in osrednjih alpskih območij? Ali se bodo gorska območja, ki so danes namenjena kmetijski rabi, v prihodnosti preobrazila v nova območja divjine z novimi naravnimi in narodnimi parki? Kaj se

bo po drugi strani zgodilo z najboljšimi kmetijskimi zemljišči? Ali obstaja nevarnost, da bodo prostrane kulturne krajine alpskega prostora zaradi prekomerne rabe povsem izgubile svoj poseben značaj?

Del projekta se bo izvajal v Graubündnu

Svoje najpomembnejše pristope, metode in študijske primere bodo predstavile fakultete za krajinsko načrtovanje iz različnih alpskih držav. Na podlagi lastnega predznanja in praktičnih izkušenj iz poklicne dejavnosti naj bi udeleženci poletne akademije predstavljene zasnove med seboj primerjali in jih ovrednotili po vnaprej določeni metodi.

S takim osrednjim modulom bodo lahko udeleženci spoznali pomembne študijske primere in imeli priložnost, da ocenijo posamezne razvojne zasnove. Istočasno bodo pridobili metodološka osnovna znanja o orodjih za krajinsko načrtovanje in prek tega dodatno usposobljenost za lastno poklicno dejavnost. V fakultativnem štiritedenskem delu projekta v Graubündnu bodo udeleženci lahko znanje o metodah krajinskega načrtovanja poglobili tudi v praksi in pod nadzorom strokovnjaka sami izvajali terenske študije.

Sommer-Akademie
Brennpunkt Alpen

Académie d'été
Les Alpes à la une

Accademia estiva
Obiettivo sulle Alpi

Poletna akademija
Alpe-skupna vrednota

Aktualen program je objavljen na spletni strani www.cipra.org. Zadnji rok za prijavo je 31. maj.

Če bodo po tem datumu prosta mesta še na razpolago, bomo upoštevali tudi kasnejše prijave.

13. – 31. avgust 2001: **osnovni izobraževalni tečaj o Alpah**, učna jezika sta francoščina in nemščina

23. in 24. avgust 2001: **osrednji seminar »Načrtovana krajina – metode krajinskega načrtovanja v alpskih državah«**

10. september – 5. oktober 2001: projektno delo o temi:

»Načrtovana krajina – metode krajinskega načrtovanja v alpskih državah«; Lugnez / Val Lumnezia, Graubünden, Švica

Zanimiva predstavitev Alpske konvencije

Švica je ob zaključku dvoletnega predsedovanja Alpski konvenciji (1998 – 2000) izdala dragoceno brošuro o Alpski konvenciji.

Ur. – Alpska konvencija se mnogim zdi kot odmaknjena, brezkrvna in abstraktna tvorba. Tako se ne smemo čuditi, da je Avstrija edina država, ki že nekaj let upravlja z informacijsko službo, katere namen je seznanjati širšo javnost z Alpsko konvencijo, medtem ko druge države in gremiji Alpske konvencije prebivalstvu doslej sploh niso pojasnili, kakšen je smisel in kakšne so koristi te mednarodne pogodbe.

Švica sedaj v posebni publikaciji na 28 straneh predstavlja dejstva in informacije, ki se nanašajo na Alpsko konvencijo. Rezultat ni suhoparna zbirka paragrafov in protokolov, temveč živ prikaz tistega, kar si Alpska

konvencija pravzaprav želi biti: obveznost za države in izziv vsem prebivalcem alpskega loka, da bi se skupaj zavzeli za življenja vredno prihodnost.

Vsebinsko raznolika brošura, ki je izšla v štirih uradnih jezikih Alpske konvencije in retoromanščini, ponuja pregled zgodovine nastanka Alpske konvencije ter vsebine okvirne konvencije in pripadajočih izvedbenih protokolov. V knjigi so prav tako predstavljene tudi pomembne pobude, kot so Omrežje občin »Povezanost v Alpah«, Mreža zavarovanih območij v Alpah, projekt »Alpsko mesto leta«, poletna akademija »Žarišče Alp« idr.

»Alpenkonvention – Die Alpen schützen und nutzen« (Alpska konvencija – varstvo in raba Alp) BBLI EDMZ, CH-3003 Bern; faks: 0041 31 325 50 58; e-pošta: verkauf.zivil@edmz.admin.ch

Bilanca kakovosti zraka v Liechtensteinu

Ur. – V Liechtensteinu so leta 1989 opravili biološko analizo onesnaženosti ozračja s pomočjo lišajev. Deset let kasneje, leta 1999, je liechtensteinska vlada ponovno opravila tovrstno analizo, na podlagi katere je bilo mogoče preveriti uspešnost prizadevanj za boljšo kakovost zraka z vidika delovanja bioindikacijske metode.

Kontrole uspešnosti teh prizadevanj s pomočjo bioindikatorjev – lišajev ne omogočajo samo celovite ocene razvoja v preteklih letih, temveč tudi oceno gibanj v prihodnosti v smislu zgodnjega odkrivanja sprememb. Tovrstne raziskave, v katerih so objavljeni rezultati, so lahko zgled tudi drugim regijam in državam.

Bilanz Luftqualität Liechtenstein. Resultate der biologischen Luftqualitätsuntersuchungen mit Flechten 1989 und 1999, 26 Seiten. Oktober 2000, Amt für Umweltschutz Liechtenstein. 00423 236 61 11.

Narodni parki v zgodbah in slikah

Ur. – V uredništvu oddelka za alpsko okolje pri Evropski akademiji Bolzano je nastala čudovita monografija, opremljena s številnimi fotografijami, za katero je šestnajst avtorjev iz treh narodnih parkov, in sicer Stilsfer Jocha, Švicarskega narodnega parka ter Narodnega parka Visoke Ture, ter Evropske akademije priredilo 32 znanstvenih tem na preprost, zanimiv in zabaven način. Knjiga je izšla v nemškem in italijanskem jeziku. Cena je 78000 ITL.

EUROPÄISCHE AKADEMIE BOZENO/ EVROPSKA AKADEMIJA BOLZANO (izd.), 2000: »Lebensraum Alpen. Nationalparks in Geschichten und Bildern« (»Alpe kot življenjski prostor. Narodni parki v zgodbah in slikah«). Uredništvo: Roberta Bottarin, Ulrike Pröbstl, Ulrike Tappeiner. Tappeiner Verlag, Lana.

Knjigo lahko naročite pri Evropski akademiji Bolzano (tel.: 0039-0471-306031; faks: 0039-0471-306099).

